

Ο Ερυθροπόταμος και η διάλεκτος των γύρω χωριών

Εισαγωγή

Την αφορμή πήρα από μια σχετική συζήτηση που έκανα με τον αγαπητό και εξαιρετο φίλο μου Καραφύλλη.

Σκεφτήκαμε ότι ένα ερμηνευτικό λεξικό της ντοπιολαλιάς μας στη καθομιλουμένη πανέμορφη και πανελλήνια γλώσσα μας θα βοηθούσε τα μέγιστα στους νέους συγχωριανούς μας που ζουν και μεγαλώνουν μακριά από το χωριό μας τα Βρυσικιά, να διαβάζουν και να κατανοούν καλλίτερα, πολλά από τα άρθρα που αναρτώνται στην ιστοσελίδα και εμπεριέχουν μέσα λέξεις Βρυσικιώτικες άγνωστες σ' αυτούς.

Η εργασία αυτή θα μας πάρει πάρα πολύ χρόνο όπως επίσης και πάρα πολύ χώρο γι' αυτό θα την πραγματοποιήσουμε τμηματικά και όταν ολοκληρωθεί θα τη συγκεντρώσουμε σε ένα άρθρο με εύκολη και γρήγορη πρόσβαση για τους μικρούς μας φίλους, τα βλαστάρια μας.

Φιλοδοξούμε να δημιουργήσουμε ένα ολοκληρωμένο λεξικό της τοπικής διαλέκτου μας και θα προσπαθήσουμε να ξαναζωντανέψουμε την όμορφη και ιδιόμορφη ντοπιολαλιά μας και να την καταστήσουμε πολιτιστικό κτήμα των νέων γενεών της διασποράς.

Αντί επεξηγηματικού προλόγου παραθέτουμε ένα απόσπασμα από το βιβλίο

“Πολύκαρπος και Θεοφάνης στα χρόνια του ζωναράδικου”

“Στο χωριό, όπως και στα γύρω χωριά τα παραερυθροποτάμια, μιλούσαν με μια τραχιά προφορά. Έκοβαν από τις λέξεις το τελευταίο φωνήεν, τις μίκραιναν. Άκουγες λέξεις Ελληνικές αλλά με φαγωμένα τα περισσότερα φωνήεντα, άφηναν στις μεγάλες λέξεις ένα, δύο φωνήεντα να συμπλέκονται με πέντε και έξι σύμφωνα. Υπήρχαν στη γλώσσα τους και λέξεις άγνωστες για τους ξένους που φτιάχτηκαν από τους ίδιους και μέσα από τις ανάγκες της δύσκολης ζωής τους. Υπήρχαν και πολλές λέξεις Τούρκικες αλλά και Βουλγάρικες λόγω της συχνής επαφής με τους γείτονες τους Τούρκους και Βούλγαρους. Επίσης σε πολλές λέξεις είχαν αντικαταστήσει το «όμικρον» και το «έψιλον» με τα «ου» και «γιώτα» αντίστοιχα.”

ΤΟ ΛΕΞΙΚΟ

[Α](#) [Β](#) [Γ](#) [Δ](#) [Ε](#) [Ζ](#) [Η](#) [Θ](#) [Ι](#) [Κ](#) [Λ](#) [Μ](#) [Ν](#) [Ξ](#) [Ο](#) [Π](#) [Ρ](#) [Σ](#) [Τ](#) [Υ](#) [Φ](#) [Χ](#) [Ψ](#) [Ω](#)

Α

Αβανάκς = βλάκας

Αβτζής = κυνηγός

Άγανα=άχυρα από στάχυα

Αγ'ρτσα=στραμπούληξα

Αγρικάω=καταφέρνω, κάνω κάτι επιδέξια

Αγριντιές=μεγάλα ξύλινα δοκάρια κάτω από τη στέγη

Άερ=όχι , άρνηση

Αηλιάκς=χωρίς δουλειά, χασομέρης

Αϊ σικιά=φύγε από δω

Αλαβάντα=παιχνίδι υπαίθριο εφήβων

Αλατζιάτκου=δίχρωμο

Αλιτζινέ=τρόπος δακτυλοκράτησης της μπίλιας σε παιχνίδι

Αλουζιαναβάνου=κουτοπόνηρη ανακατώστρα

αντάρα

Αξάς=ξάδερφος

Αμπνάρι=χωριό Ασπρονέρι

Αμτζίκας=περιφρονητικός χαρακτηρισμός (μουνίκακας)

Ανάβανα=ανάφερα

Ανατ' ρτσα=σε έδωσα να καταλάβεις

Αντάσης μου=συνομήλικός μου

Αντί=εξάρτημα αργαλειού, σ' αυτό τύλιγαν το στημόνι

Αντράλα= ζάλη

Αντραλιάσκα= ζαλίστηκα

Απίκασα=κατάλαβα

Απψχάου=λυπάμαι

αραθύμσα

Αραμπάτσα=στολισμένη βοϊδάμαξα για την μεταφορά της νύφης

Αρατλίκς=συνάδελφος

Αρδέκια=αγριόπαπιες

αρδινι

Αρίσι =εξάρτημα της βοϊδάμαξας ,διχαλωτό ξύλο που συγκρατούσε τα ζεμένα βόδια

Αρμούτια=αχλάδια

Αρνίθα=κότα

αρπατζίκι

αρτσιώθκα

Ασμάκι=κανάλι τεχνικό ή φυσικό

Αστοϊσι=ξέχασε

αφιγκρέμι

Αχράμς=άχρηστος

αχτσιάκι

[πίσω...](#)

B

Βαζγκέϊτσα=το μετάνιωσα

Βατσνιά=βατομουριά

Βάτσνα=βατόμουρα

Βεράνς=αδύναμος

Βούλιαρ΄=ψηλό αγριόχορτο στον κάμπο

[πίσω...](#)

Γ

Γιαβάσκους=ελαφρύς (συνήθως αναφέρεται στον ελαφρύ καπνό)

Γάβρο=δέντρο με εύκαμπτο κορμό {με το γάβρο έπλεκαν τους φράκτες}

Γιαγγίλσα= (όποιος γνωρίζει τι σημαίνει να μας το γηράψει)

γιαζίκ

γιακστιζου

Γιαλαδάρς=βοσκός αγελάδων

Γιαλάκι=πέτρινη ποτίστρα ζώων:

γιαλαμάς

Γιαμάτσι=απότομη πλαγιά υψώματος

Γιάνκα=πλάγια

Γιάνκα= ανάρρωση

Γιαουκλής=αρραβωνιαστικός

Γιαουκλίδινα=αρραβωνιαστικά

γιαράς

Γιάρι=μικρός γκρεμός

Γιαρντούμ=αλληλοβοήθεια σε γεωργικές εργασίες

Γιατ'κα=ξύλινο μεγάλο παγούρι

Γίκους=η στοίβα των παπλωμάτων και κουβερτών

Γίκνα=χρωστική αλοιφή (βαθύ καφέ) για βάψιμο των χεριών της νύφης (έθιμο γάμου)

γίμαλα

Γιμινιά=δερμάτινα παντοφλέ χοντροπάπουτσα

Γινιά=σόι,συγγένεια

Γιρλέχτσι=έκατσε καλά,ταίριασε στο μέρος

γιόξα

Γιουμουρλούκι= χοντρό επανωφόρι, ίσως και κάπα

Γιούρτι=λαχανόκηπος στην αυλή

Γιωρς=Γιώργος

Γκαβός=τυφλός

Γκάγκα=το ράμφος των πουλιών

Γκαγκαμέκα=μύτη μολυβιού ή και ξύλινο σουβλι

Γκαγκλί=μισή βοϊδάμαξα

γκαλέτσια

γκντούλια

Γκαργκάνα=μεγάλο πριόνι για κοπή δέντρων

Γκαστανίτσα=κάμπια

Γκατζιόλι=γαϊδούρι

Γκατζιολάγκαθο=γαϊδουράγκαθο

Γκεζλεμέδες=πιτάκια με τυρί στο τηγάνι

Γκιβρέδκα=ξεροψημένα,ψιλο καμμένα

Γκιμπέρτσι=πέθανε, περιφρονητικά ψόφησε

Γκιμπουλτζές=τοπωνύμιο περιοχής

Γκιμπρίτια=σπίρτα

Γκιντζές=το τριφύλλι

Γκιούσος=στήθος

Γκιρέζ=ανταγωνισμός

Γκιρένι=πηγάδι

Γκιρινιά=ρεματιά

Γκιρντάνι=κρεμαστό με φλουριά γύρω από τον λαιμό

Γκιρντίζουμι=κοκορεύομαι , φουσκώνω τα στήθη μου

Γκίρτσι=γύρισε ανάποδα, στράβωσε

Γκιτζινούδια= τα νεογέννητα γουρουνάκια ή και λαγουδάκια

Γκλαμπάτσα=ασθένεια προβάτων

Γκλόγκανα=καρπός αγριοτριανταφυλλιάς

Γκλουτζάρια= (όποιος γνωρίζει τι σημαίνει ας απαντήσει)

Γκουγκουχτούρα=δεκαοχτούρα

Γκουζγκούνι=μύλος,στομάχι πουλερικών

Γκουλιαμάκι=ανδρικό σπέρμα

Γκουλιόμπαρος=γυμνός

Γκουγκόλια=όρχεις

Γκουλσιανούδια=νεοσσοί

Γκουμπές=μικρός αποθηκευτικός χώρος στον υπαίθριο φούρνο

Γκουντούτσει=επιμένει ενοχλητικά:

Γκουρλωμάτς=κόσκινο με μεγάλες τρύπες

Γκουρτσιά=άγριο οπωροφόρο δέντρο

Γκόρτσα=ο καρπός της γκουρτσιάς

Γκουντίνης=Κων/νος

Γκουντούρτσες=επέμενες πολύ

Γκουντούλια=τροχοί

Γκουντούσι=κατρακύλησε

Γκούσια=στα πουλιά σακουλάκι στο λαιμό (εσωτερικά) για αποθήκευση σπόρων και τροφών

Γκουστερίτσα-Γκούστερος=σαύρα

Γνι=υνί

Γνιατουμένους=θυμωμένος

Γιάντις=επιβεβαίωση στοιχήματος

Γόλιλε=επιφώνημα πόνου

Γρουνάρς=χοιροβοσκός

[πίσω...](#)

Δ

Δέοντα (τα)=χαιρετίσματα

Διαέρου=τριγυρνώ άσκοπα

Διάιρνι=τριγυρνούσε, έκοβε βόλτες άσκοπα

Διάλαξι και μπουμπούνηξι=άστραψε και βρόντηξε

Δικέλι=δικράνι

[πίσω...](#)

Ε

Εμ ή χεμ= και , (π.χ. Οι γυναίκες στΑμπάρ φκιάν τρεις δλες μαζί, εμ αρμέγν εμ κατρούν χεμ

μαστίχα ματσιαλούν.)

Εναγκιρίσιου=του παλιού καιρού

Έρουντι=έρχονται

Έρουμι=έρχομαι

Ετσιανά=κάπως έτσι

[πίσω...](#)

Ζ

Ζαβζάμπαχτσες=τοπωνύμιο περιοχής

Ζαμάκουσα=χτύπησα δυνατά κάποιον

Ζαμπάκουσα=γέμισα με το παραπάνω το στομάχι μου, έφαγα καλά

Ζέβλες=σιδερένιες βέργες που έμπαιναν στις τρύπες του ζυγού

Ζγκλαμπούρα= γεωργικό εργαλείο στο αλώνι

Ζγος=ζυγός

Ζλάπι=άγριο άγνωστο ζώο

Ζιμπερλέκι=ξυλόκαρφο που ασφάλιζε την πόρτα

Ζνάρι=ζωνάρι

Ζουρλαντίσκα=ζορίστηκα

Ζουρλαντιέμι=ζορίζομαι για να κλάσω

Ζούλις=μούρα

[πίσω...](#)

Η

[πίσω...](#)

Θ

Θάμαξα=θαύμασα απορημένος

Θαραπαύκα=χόρτασα ευχαριστημένος,

Θιμουνιά=θημωνιά , σωρός δεματιών θερισμένου σταριού κ.λ.π

Θραψίν=πολύ γλυκό έδεσμα από υποπροϊόντα σταφίδας. περίπου σαν τον χαλβά

[πίσω...](#)

Ι

Ιδαναϊά=κάπου εδώ

Ιξίκας=Σερσέμης

[πίσω...](#)

Κ

Καβάκια=λεύκες

Καβραντάου=αρπάζω

Καζάντσα=πλούτισα

Καζ'κι=αναποδιά, μικρό ζόρισμα

Καϊνιάκι=λασπώδες μέρος

Καϊντιάει=γλυστράει

Κάϊτσα=γλύστρισα

Κάκου=θεία

Καλουσκάντι=χαιρετισμός σε ομάδα εργαζομένων

Καμπάτκιο=μαλακό

Καμπτζιρίζου=τρεμοπαίζω τα βλέφαρα

Κανίσκια=έθιμο του γάμου, το βράδυ της Κυριακής στο σπίτι του γαμπρού

Καραμάνς=μαύρος

Καρυά=καρυδιά

Καράτοπράκι=μαυρόχωμα

Καρλιά=τοπωνύμιο περιοχής

Καρσί=απέναντι

Καρταλάτσα=ψωμί κουλούρα στο τηγάνι

Καρτάλι=μαυροκόρακας

Κάρταλος=αετός

Κάντζιου=σκύλα που γέννησε

Καούνια=πεπόνια

Κάσια=χυλός από αλεύρι και τσιγαρισμένο με λίγδα

Κατράμ=πίσσα

Κατσιάκου=λαθραίο τσιγάρο

Κατσιαρόνουμι=ανοίγω τα πόδια μου

Κατσιούρτσα= μου ξέφυγαν

Καφάς=κεφάλι

Καφαντάνσακατ=αργόστροφος στη σκέψη

Καφκαλιά=τρόπος κράτησης της μπίλιας σε παιχνίδι

Κελεμές=άγονο ακαλλιέργητο χωράφι

Κεχαγιάς= κλητήρας της κοινότητας

Κ'ζάνι=μικρό παιδάκι

Κ'ζάτσι=πρόχειρα κατασκευασμένο έλκηθρο

Κμάρα=μικρή στάμνα

Κμάσι=κουμάσι

Κιντί=απόγευμα

Κιόρς=τυφλός

Κιοτής=φοβισιάρης

Κιρπίτσια=άψητα αχυρότουβλα, πλίνθοι

Κιρτίκι=μαχαιρογραμμή σε ξύλο σαν σημάδι, υποβοηθούσε το μέτρημα

Κλιμνιές=ξύλινα στηρίγματα για τα παραπέτα του κάρου

Κόλιαντος=καλοπελεκημένο μικρό ξύλο για τα χριστουγεννιάτικα κάλαντα

Κόματι= σημαίνει ασήμαντη ενέργεια, κατά λέξη “τι ξέρεις τι έγινε”

Κόρουσι=πήρε φωτιά

Κόσια=τρέχα

Κόσα,κόσες=πλεξούδες μαλλιών των γυναικών

Κόσιατι=τρέξετε

Κ'σ'ρα= στείρα

Κότσι=κριάρι

Κουβλαντάει=γαβγίζει το σκυλί,πήρε τον ντορό

Κουϊρίκι=το μέρος με την ουρά προβάτου

Κουϊτής=απάνεμο μέρος

Κ' ιτσαν=μούχλιασαν ελαφρώς (το Κ προφέρεται παρατεταμένο και μόνο του, χωριστά)

Κ' ρλάτσι=έφυγε , τόσκασε

Κουρπατσίνι=χοντρή βέργα για ξύλο

Κουλουμπούρτσα=μετάνιωσα από φόβο

Κουλτσιάσκαν= κόλλησαν τα σκυλιά

Κουπάϊ=κυνηγητικό σκυλί

Κουσεύου=τρέχω

Κουσκουλάντσα=επιτάχυνα

Κούσπα=υποπροϊόν σουσαμιού, ζωοτροφή

Κουτάει (αν σε κουτάει) =αν τολμάς

Κουκουμάκους=εργένης,γεροντοπαλικάρο

Κουμούλα=μικρή τούμπα

Κουπάνα=σκάφη για πλύσιμο ρούχων

Κούρτ=λύκος

Κουτσιόπ=το ποώδες εσωτερικό από το κουκουνάρι καλαμποκιού, το χρησιμοποιούσαν για πώμα

Κούρτσα (το)=απαγόρευσα στο χωράφι μου τη βοσκή

Κρίνα=κουτί με καπνό, ταμπακιέρα

Κουντούρτσι=επέμενε πολύ

Κρούδια=τοπωνύμιο περιοχής

Κταβούδ' =κουτάβι

[πίσω...](#)

Λ

Λαΐνα=στάμνα

Λάκρους=σβέρκος

Λαλάντρου=άγαρπη κακοφτιαγμένη γυναίκα

Λανάρα=μηχάνημα επεξεργασίας μαλλιού και βαμβακιού

Λαναρτζής=ιδιοκτήτης λανάρας

Λελέμς=αλαφροΐσκιωτος χαζός

Λέση=σάπιο κουφάρι

Λιίδα=χοιρινό λίπος

Λι ούτσκου=ελάχιστο

Λιτσέρνα=τριφύλλι

Λιτσπέρς=γεωργός

Λουϊρνάου=τριγυρίζω

[πίσω...](#)

M

Μαϊράς=υπόσκαφο όχθης ποταμού από τα νερά, φωλιά ψαριών

Μάνι-μάνι=στα γρήγορα

Μαντζάνις=μελιτζάνες

Μεϊντάνι=αλώνι, ξέφωτο ανοιχτό επίπεδο μέρος

Μισάλα=βαμβακερά υφάσματα που τοποθετούσαν τα άψητα ψωμιά

Μισέδες=βαλανιδιές

Μισκίνς=βρομιάρης

Μιστιρέκους=WS αποχωρητήριο

Μιρυσάδης =μεροκαματιάρηδες στα χωράφια

Μιτάρια=εξάρτημα αργαλειού

Μπαντιάνς=Γιάννης

Μουλαῖμς=πονηρός χαμηλών τόνων, σιγανοπαπαδιά

Μούντοι=μονάχοι

Μουτιός=Δημήτρης

Μουζντές=φιλοδώρημα στα βαφτίσια

Μπαζλαμάτσα=μαλακιά πρόχειρη αλευρόπιτα

Μπαζντραβίτσα=πίλος, δερματικό μικρό εξόγκωμα

Μπαῖλτσα=λιγώθηκα

Μπαῖντούσκα=Θρακιώτικος χορός

Μπάμπου=γριά ή μαία ή γιαγιά

Μπαντάσι=συνομήλικος

Μπάτης=ο μεγάλος αδερφός

Μπασιάς=ο άντρας της μεγάλης αδερφής , έτσι τον αποκαλούσαν μόνο οι μικρότερες αδερφές

Μπασιάκια= τα κουκουνάρια καλαμποκιού

Μπασιαρντώ=καταφέρνω

Μπακαλιό=καφέ παντοπωλείο

Μπακατάου=περπατώ με τα τέσσερα

Μπαλουκτσής=ψαράς

Μπάσπαρμακι=αντίχειρας

Μπατίρτσι=βούλιαξε

Μπάτκουσα=βούλιαξα στη λάσπη

Μπάτζιακας=βάτραχος

Μπέτκιους=άσχημος

Μπέτσιους=κοκκινωπό, ξανθό βόδι

Μπιάλια=χοντρά μάλλινα ποδόμακτρα σαν χοντρές κάλτσες για τα τσαρούχια

Μπιζέρσα=βαρέθηκα

Μπιζτριασα=ζάρωσε το δέρμα μου

Μπιζντρα=σκληρή χοιρινή μπριζόλα

Μπιλέντσι=φάνηκε, φανερώθηκε

Μπιριντζής=βοηθός,σερβιτόρος σε γαμήλιο γλέντι

Μπιμπίνα=γαλοπούλα

Μπινή=Λαμπρινή

Μπιντέμπερι=πάραυτα

Μπίτσι=τελείωσε

Μπλούντιασα=γέμισα εξανθήματα

Μπλουστούρια=βρώσιμα αγριόχορτα

Μπόρτσια=χρέη

Μπρούμτσι=αναποδογύρισε, έπεσε με τα μούτρα

Μπράτμους=συγγενικό πρόσωπο του γαμπρού ή της νύφης

Μπόσγιαρι=μεγάλο φίδι

Μπόσκιους=άδειος

Μπουγάτσια=ψωμί πρόχειρο με σόδα ψημένο σε ταψί

Μπουγιουρτί=φασαρία

Μπουζούκα=η κοιλιακή χώρα

Μπουλίτσα=ράφι στον τοίχο

Μπούμπλιατσкас=σκαθάρι

Μπουμπόλια=μικρά στρόγγυλα κομματάκια ή σπόροι

Μπουμπόλιασα=ανατρίχιασα

Μπουντζίκα=χάντρα

Μπουμπούνα=μεγάλη φωτιά

Μπουρκαλώ=μυρίζω ερωτικά θηλυκιά

Μπουρμάς=ευνουχισμένος

Μπουρντίζου=ευνουχίζω αρσενικό ζώο

Μπουρσούκι=B ύδρα

Μπουρτζαλίζου=ξεροπήνω φέτες ψωμιού, δηλαδή κάνω φρυγανιές

Μπουσχανάς=μεγάλο επαγγελματικό ψυγείο-παγοπωλείο

Μπβάλα=βουβάλα

Μπούχτσα=βαρέθηκα

[πίσω...](#)

N

Νιροκαψίδα=μικρό ζωύφιο του νερού της πηγής

Νταϊακόνουμι=στηρίζομαι

Ντβάρι= ντουβάρι

Ντελίμισ' =το χωριό Ευγενικό

Ντουνταλιά=μουριά

Ντερές=φαράγγι

Ντιβανές=χαζόβλακας

Ντίκ ντικινέ=κατευθείαν

Ντιλιμπάης=χαζοτρελός

Ντιμιρτζίδικο=σιδεράδικο

Ντιμιρτζζής=σιδεράς

Ντιβίρτσι=αναποδογύρισε, γκρεμοτσακίστηκε

Ντίμπιντιου=ίδιος και απαράλλαχτος

Ντιμτσίκια=βελονοειδείς θάμνοι ρεματιάς

Ντιρλίκουσα=έφαγα λαιμαργα

Ντουκάνα=γεωργικό αλωνιστικό εργαλείο

Ντουλγκέρς=ράφτης

Ντουμούζα=χοντρή βέργα σαν παλούκι

Ντουμουκτσής=βοσκός γουρουνιών

Ντμάνν=κουνιαρχτός

Νυφούδα=νύφη

[πίσω...](#)

Ξ

Ξιάλη=μεγάλη διμετρη βουκέντρα με μεταλλικό φτυαράκι στη κάτω μέρος

Ξικόλουμα=κολόπαιδο

Ξικουλόθκα=μου βγήκε ο κώλος

Ξλιάγκρου=άγουρο πεπόνι ή καρπούζι

Ξνίθρα=βρώσιμο αγριόχορτο με ξινόγλυκη γεύση

Ξέρμα=Γκρέμισμα

Ξούρσεις=δεν τα κατάφερες

Ξνόμλα=ξυνόμηλα

[πίσω...](#)

Ο

Ορδάνι=ανέμη

Ουλιάνι=αγόρι σχολικής ηλικίας

Ουράτσι=όρμηξε

Ουντάς=δωμάτιο

[πίσω...](#)

Π

Πάϊντι=φύγετε, πηγαίνετε

Παλαμαριά=ξύλινο γάντι για τον θερισμό

Παλάντζα=μεγάλη ζυγαριά

Πάλιαγκας=αράχνη

Παλκαρούδ' =έφηβος

Παπάρα=άροτρο

Πάππους=παππούς

Παραξένου=σφυρηλατώ πυρακτωμένο μέταλλο, ακονίζω

Παραλάκι=απομεινάρι από ζώο που το έφαγε λύκος

Παρμάκια=οι ξύλινες χοντρές αχτίνες του αμαξοτροχού

Πατέκα=μονοπάτι

Πατίθρα=αιδοίο μεγάλης γυναίκας

Πατίθρες=εξάρτημα αργαλειού

Πέτνειους=πετεινός

Πιαλάου=περπατώ

Πιδούδ' =αγόρι μικρό

Πιρτσιά=τα μαλλιά που πέφτουν στο μέτωπο

Πισμάνιψα=μετάνιωσα

Πλαδούδα=μικρή κότα

Πλαταέτη=ευχετικός χαιρετισμός

Πλατάρι=φτερούγα

Πλη= ίχνος

Πλι=πουλί

Πλουκός=φράκτης με ξύλινα παλούκια και τσιαλια

Πουραντίκι= μικρό τρωκτικό

Πούρτσιος=τράγος

Πουφλαμάς=πορδή αθόρυβη που βρωμάει πολύ

Πρόνξαν=τρόμαξαν

Προυνγκώ=τρομάζω

[πίσω...](#)

P

Ραβαΐσι=εύκολος στόχος

Ριζάρ=αγριόχορτο που με τις ρίζες του έβαφαν αβγά το πάσχα

Ρίχκαψλάτ=πήδηξα επάνω του

[πίσω...](#)

Σ

Σαβουρντάου=πετώ με δύναμη

Σαβούρτσα=πέταξα

Σαϊάς=χειμερινό μαντρί

Σαϊβάνι=σαλόνι,προθάλαμος του σπιτιού

Σακάρα=βουβάλα με άσπρο σημάδι στο μέτωπο

Σακαρλίκι=το άσπρο σημάδι στο μαύρο μέτωπο στο βουβάλι

Σαλαντάου=κουνάω ένα από τα άκρα

Σάλιαρους=σαλιγκαρος

Σαλμά=ελεύθερος

Σαλντάου=απλώνω το χέρι να αρπάξω ή μπαίνω κάπου να κλέψω

Σαμάλια= προβατίνες που γέννησαν αρνιά

Σάμια= σουσάμια

Σαμπάλια=αυγή, ξημέρωμα

Σανξάρι=γεράκι (του ζλάπ' που πέρν' τ'σ κότες απ' του κουτέτσ' κι δεν είναι αλπού)

Σαπλαντάου= μαχαιρώνω κάποιον στην κοιλιακή χώρα

Σαρίγιαρ=τοπωνύμιο περιοχής

Σαρσέμς=παλαβός

Σαρχοϊζ=τρελός

Σατ'ρα=χοντρό μακρύ μαχαίρι

Σεϊτάν=διάβολος

Σιακαλαντάου=συναντώ, προκαλώ βίαια τη συνάντηση

Σιακάτ=προς τα κάτω

Σιαπάν=προς τα επάνω

Σιάϊκα=καρφί

Σιαλβάρι=μακρύ ζωνάρι ή κεφαλόδεσμος

Σιαμάρα=χαστούκι

Σιαλτσμάς=δίχτυ στρογγυλό για ψάρεμα από την όχθη

Σιρνέμι=αναδιπλώνομαι,αλλάζω στάση

Σιντράφσου=μακρύ ξύλο για ανακάτεμα της φωτιάς στον φούρνο

Σιτφινίκι=απολυμαντικό υγρό για πληγές ζώων

Σκαφίδα=σκάφη μόνο για ζύμωμα

Σκλαντζιθρα=σπίθα από φωτιά

Σκύβαλα=ξένα σώματα στο σιτάρι

Σμάδια=δώρα αρραβώνων

Σμούρους=μούρη

Σνίκι=μεταλλικό δοχείο μονάδα μέτρησης δημητριακών

Σουμπάσκι=το χωριό Σαύρα

Σούμπαϊς=κοινοτικός φοροεισπράκτορας

Σουούτα=υδρόβιο δέντρο

Σουράτ ι=γινάτι, με το ζόρι

Σπουρτούδ=σπουργίτη

Σουμούνια=τα μεγάλα καρβέλια,στρόγγυλα ψωμιά

Σουρβίνα=ξύλινη σούβλα για τα πρωτοχρονιάτικα κάλαντα

Σουσντρουμάς=χριστουγεννιάτικο έδεσμα από συκώτια γουρουνιού

Σουφράς=χαμηλό τραπέζι οικογενειακής εστίασης

Σούφρα=ζαρωμένο μέρος και μεταφορικά κώλος

Σταμάτμα=τοπωνύμιο περιοχής

Στέρφα=στείρα

Στιρνάρα=σκληρή πέτρα

Στιχσα=προσλαμβάνομαι για ένα χρόνο βοσκός προβάτων σε έναν νοικοκύρη,

(χρόνος διάρκειας ένα έτος, από 14 Σεπτεμβρίου έως 14 του ίδιου μήνα του επόμενου

χρόνου, θεσμός απαραβίαστος).

Σφούγγια=σφουγγαρίστρα φούρνου

[πίσω...](#)

Τ

Ταμπιέτ=τρόπος συμπεριφοράς

Ταράσς '=συγκομιδή καρπών μετά τον τρυγητό

Τζιαβίδα-τζιαβιδίς= μεγάλα μύδια Ερυθροποτάμου

Τζιαμαντάνι=χοντρό γιλέκο

Τζιόρτζιλα=κορόμηλα

Τζιότσκούς=κορυφή

Τζιουμάκα=χοντρό ραβδί βοσκού

Τζιουρτζιούνα=πλάκα να γίνεται

Τζιντάνι=σχολική σάκα

Τιβκέλς=τρελομεθυσμένος

Τιουτούν=Φύλλα καπνού

Τοκλί=το αρνί τον δεύτερο χρόνο

Τοκμάκι=το χωριό Μεταξάδες

Τοκμάκι=σφυρι λιθοξόου

Τούρνα=ψάρι του Ερυθροπόταμου

Τουρτούρα=τρυγόνι

Τράχομα=προίκα

Τσαπουρνιά=αγκαθωτός θάμνος

Τσάντζαλα=σκουπίδια,κουρέλια

Τσάπουρνα=οι καρποί της τσαπουρνιάς

Τσέφλια=φύλλα και κορφές καλαμποκιού

Τσετίνκου=σκληρό καρύδι

Τσιακάτι=μέτωπο

Τσιαλμάρια=πρόχειρα καλοκαιρινά μαντριά

Τσιαλντάω=χτυπώ κάποιον με ψιλή χλωρή βέργα(βίτσα)

Τσιαλντάει=χτυπά με ριπές το σώμα μας δυνατός κρύος βοριάς

Τσιαουσλί=το χωριό Κυανή

Τσιαμπουτζιάκ-πολύ γρήγορα

Τσιαραπουβέλουνις=βελόνες που έπλεκαν κάλτσες

Τσιατσιανάου=θρυμματίζω

Τσγαμάς=περιφρόνατους

Τσιγαρίδης=ότι μένει από το λιώσιμο χοιρινού λίπους

Τσίικα=ωμά, άψητα

Τσικιρντάκι=παιχνίδι εφηβικό υπαίθριο

Τσικίτσι=σφυρί

Τσικρίκα=μέρος γεμάτο πέτρες

Τσιλέκου=αγελάδα με σπασμένο το ένα κέρατο

Τσιπλάκς=γυμνός και μεταφορικά πάμφτωχος

Τσινές=κάτω σιαγόνα ή τεχνική οδονταστοιχία

Τσιουρβάς=σούπα

Τσιουρτσιουλιάγκος, Τσουρτσιούλαγκας=κορυδαλλός

Τσιόρτσιοπ= όρος σε παιχνίδι με μπίλιες

Τσισμές=ποτίστρα

Τσίτσι=έμπηξε το παλούκι

Τσφάλια=σακιά

Τσφαλάς=σακιστής

[πίσω...](#)

Υ

[πίσω...](#)

Φ

Φκέντρι=βουκέντρα

Φλουίστρι=ξύλινη μεγάλη σφραγίδα για το σφράγισμα λειτουργιών

Φουκάλη=σκούπα

Φουκαλάου=σκουπίζω

Φουρλάτσι=ξεπετάχτηκε

Φουρλαντάου=ξεπετάγομε

Φουρλαντάκι=σβούρα που έπαιζαν τα παιδιά

Φουρμόπτα=σουσαμόπιτες από εναπομείναν ζυμάρι των ψωμιών

[πίσω...](#)

X

Χαϊρι=προκοπή

Χαζ' ρκου=έτοιμο, δίπλα μας να το πάρουμε

Χαΐρσουϊζ=ανεπρόκοπος

Χαραή=αυγή

Χάμουργκας=ζώυφιο

Χεργκελές=το κοπάδι των βοδιών σε ζευγάρια που συγκεντρώνονταν μετά τις γεωργικές δουλειές

για βοσκή και πότισμα στο κοινόχρηστο κοινοτικό λειβάδι.

Χεργκελετζής=ο οδηγός βοσκός του χεργκελέ

Χέσκια=χέστηκα

Χιούτς=καθόλου

Χίρσι=άρχισε

Χλιάρια=κουτάλια

Χουλούιζ=ζημιάρης

Χαριά=γάμος

Χούϊ=κακιά συνήθεια

Χουρατεύου=μιλώ

Χουρβάλα=μεγάλη ακανόνιστη τρύπα σε κορμό δέντρου

Χουρβαλίζου=ανακατεύω τη χουρβάλα

[πίσω...](#)

Ψ

Ψόφσι=πέθανε

[πίσω...](#)

Ω

Ωωχaaaaa.....=κάλεσμα,εντολή σε ζεμένα βόδια να σταματήσουν.

[πίσω...](#)

Υ.Γ.

“Ωωχaaa”, έτσι με παρήγγειλε και ο φίλος μου ο Καραφύλλης για να σταματήσω το λεξικό και σαν καλό ζωντανό υπάκουσα και σταματώ εδώ. Τώρα η σειρά σας αγαπητοί συγχωριανοί να συγκεντρώσετε και άλλες πολλές τοπικές λέξεις και με e mail να τις στέλνετε στην ιστοσελίδα μας μέσω του vrisika@gmail.com , για να τις συμπεριλάβουμε στο λεξικό.

Υγεία σε όλους

Θεόφιλος & Καραφύλλης